

11 EKİM

DÜNYA KIZ ÇOCUKLARI GÜNÜ

Dünyada yetenek ve yaratıcılıkla dolu 1.1 milyar kız çocuğu yaşamaktadır. Bu çocukların hayalleri ve potansiyelleri ayrımcılık, şiddet ve eşit fırsatların olmayışı gibi nedenlerle engellenmektedir.¹ Dünya Kız Çocukları Günü, kız çocuklarının dünyanın her yerinde karşılaşmakta olduğu toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunlarına vurgu yapmak amacıyla her yıl 11 Ekim’de kutlanmaktadır. Türkiye, Kanada ve Peru tarafından yapılan girişimler sonucu kız çocuklarına karşı ayrımcılığın önlenmesi ve onların insan haklarından tam ve etkili bir şekilde yararlanmalarını sağlamak amacıyla 19 Aralık 2011’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 11 Ekim, “Dünya Kız Çocukları Günü” olarak kabul edilmiştir.² İlk defa 2012 yılında kutlanan bu özel gün için her yıl farklı bir tema belirlenmekte ve bu tema ile ilgili çözüm stratejileri geliştirilmektedir.

Dünya Kız Çocukları Günü’nün ilk kutlandığı yıl olan 2012 yılında temel bir insan hakları ihlali olan ve bir kız çocuğunun hayatını her yönden olumsuz etkileyen **“çocuk evliliklerini engellemek”** üzerine odaklanılmıştır. Çocuk evlilikleri kız çocuklarını çocukluklarını yaşamaktan alıkoyar, eğitimlerini kesintiye uğratar, fırsatlarını sınırlar, şiddet veya istismar kurbanı olma risklerini arttırır, sağlıklarını tehlikeye atar ve sonuç olarak sağlıklı toplumlar gelişmesini engeller. Dünya çapında 20-24 yaş arası kadınların üçte biri 18 yaşından önce evlenmiştir. Bunların üçte biri ise evlendiklerinde 15 yaşını doldurmamıştır. Çocuk evlilikleri erken ve istenmeyen gebeliklere yol açar, bu yaş grubunda kızların en önemli ölüm nedenlerinden biri gebelikle ilişkili komplikasyonlardır.³

Kız çocuklarının eğitim haklarından yararlanmalarını sağlamak çok önemli ve ahlaki bir sorumluluktur. Genç kızların eğitilmesi toplumların gelişmesine; ölüm ve doğurganlık hızlarının azalmasından yoksulluğun engellenmesine kadar pek çok alanda olumlu katkı sunar. Bu nedenlerden yola çıkılarak 2013 yılında günün teması güvenlikle ilişkili, ekonomik veya kültürel engeller nedeniyle okula devam edemeyen veya eğitimini tamamlayamayan **“kız çocuklarının eğitimlerini geliştirmek”** olmuştur.⁴

Ergenlik kız çocuklarının yaşamlarının gidişatını belirleyen kritik bir süreçtir. Şiddet kız çocuklarının yaşamında erken dönemde başlayabilir ancak toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve fiziksel, psikolojik ve cinsel istismar ergenlik döneminde aşikar hale gelir. Ergen kızların mesleki ve teknik açıdan eğitilmesi, yaşam becerilerinin geliştirilmesi, sosyal olarak desteklenmesi şiddet döngüsünün kalıcı hale gelmeden, hatta başlamadan kırılmasını sağlayabilir. Bütün bu nedenlerle 2014 yılında **“ergen kızların güçlendirilmesi ve şiddet döngüsünün kırılması”** tema olarak belirlenmiştir.⁵

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin önüne geçilmesinin 2015 yılında Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden biri olarak belirlenmesinin ardından ergen kızların dünya genelinde karşılaştıkları güçlüklerin üzerinde durmak amacıyla günün teması **“Güçlü Kızlar, Güçlü Yarınlar: Hedef 2030”** olarak belirlenmiştir. Çocuk evlilikleri ve istenmeyen gebelikleri önlemek, kız çocuklarını HIV bulaşına karşı korumak, genital mutilasyonu (kadın sünneti) ortadan kaldırmak, potansiyellerinin farkına varmaları için gereken eğitim ve

¹[Internet] <http://www.unwomen.org/en/news/in-focus/girl-child> (Erişim tarihi 29.09.2017)

²[Internet] <http://www.who.int/life-course/news/events/2016-day-of-the-girl/en> (Erişim tarihi 29.09.2017)

³[Internet] <http://www.unric.org/en/latest-un-buzz/27913-international-day-of-the-girl-child-11-october> (Erişim tarihi 29.09.2017)

⁴[Internet] https://www.unicef.org/gender/files/IDGC_2013_Concept_Note.pdf (Erişim tarihi 29.09.2017)

⁵[Internet] https://www.unicef.org/gender/files/IDGC_2014-Concept_Note-English.pdf (Erişim tarihi 29.09.2017)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-185

yetenekleri kazandırmak ve dünyanın her yerinde korku ve şiddetten uzak olmalarını sağlamak bu günde belirlenen hedeflerin başlıcalarıdır.⁶

Geçtiğimiz yıl ise kız çocukları ve genç kadınlar ile ilgili elde var olan verilerin kısıtlılığına dikkat çekmek; kız çocuğu odaklı, kız çocuğu ilişkili ve cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin elde edilmesinin önemini vurgulamak amacıyla **“Kızların Gelişmesi=Hedeflerin Gelişmesi: Küresel Kız Çocukları Veri Hareketi”** teması işlenmiştir.⁷

Bu yıl altıncısı düzenlenecek olan Dünya Kız Çocukları Günü **'acil durumlara müdahale ve toplumların dayanıklılığını artırmaya yönelik planlama süreçlerinde güçlü kız çocuklarının rolü'** konusuna odaklanılacaktır. Dünyada her yıl iki milyar insan çatışma ve şiddete maruz kalmakta, 200 milyon insan ise doğal afetlerden etkilenmektedir. UNICEF verilerine göre 2016 yılında dünya genelinde yaklaşık 535 milyon çocuk savaş, doğal afet, salgın ve diğer acil durumların meydana geldiği ülkelerde yaşamaktadır, göç eden yaklaşık 50 milyon çocuğun yarısından fazlası zorla yer değiştirmiştir. Her 10 dakikada bir dünyanın herhangi bir yerinde, bir ergen kız şiddetin bir sonucu olarak ölmektedir. Cinsiyet temelli şiddet kız çocuklarının acil durumlar sırasında cinsel ve fiziksel şiddete, çocuk evliliklerine, istismara ve kaçakçılığa daha çok maruz kalmalarına neden olur. Kız çocukları savaşlar sırasında erkek çocuklardan 2.5 kat daha fazla okuldan uzak kalmaktadır, bu da onların geleceğe yönelik bakış açılarını daraltmakta ve bir yetişkin olduklarında ekonomik özgürlüklerine ulaşmalarına engel olmaktadır. 11 Ekim 2017 Dünya Kız Çocukları gününde kız çocuklarının krizler öncesinde, sırasında ve sonrasında karşılaştığı güçlüklerle küresel çapta dikkat çekmek ve konuyla ilgili eylem planı oluşturmak amaçlanmaktadır.⁸

Böyle bir günün kutlanmasının baş mimarlarından biri olan Türkiye'de de Dünya Kız Çocukları Günü'nü kutlamak ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık, dışlanma ve şiddetten arındırılmış bir dünya yaratmak hedefiyle küresel çapta yürütülen gayretlerin içerisinde yer almak amacıyla, Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Grubu'nun tavsiyeleri ışığında, UNICEF, UNFPA, BM Kadın Birimi ve Aydın Doğan Vakfı işbirliğinde 2015 yılından bu yana uluslararası konferanslar düzenlenmektedir. Bu kapsamda bu yılki Konferansın teması **"Güçlü Kızlar, Güçlü Yarınlar: 21'inci Yüzyılda Sosyal Değişimin Aktörleri olarak Kız Çocukları"** olarak belirlenmiştir.⁹

Kız çocuklarının güçlenmesi için yapılan sosyal, ekonomik ve siyasi yatırımlar, hem nesilden nesle aktarılan yoksulluk, şiddet, dışlanma ve ayrımcılık zincirinin kırılması; hem de eşitlikçi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması bakımından çok önemlidir. ⁹ Bu konuda herkesin desteğine ihtiyaç vardır.

⁶ [Internet] https://www.unicef.org/gender/files/SG_Message_Day_of_Girl-2015-English.pdf (Erişim tarihi 29.09.2017)

⁷ [Internet] https://www.unicef.org/gender/files/IDG-2016_Concept_Note_2.pdf (Erişim tarihi 29.09.2017)

⁸ [Internet] https://www.unicef.org/gender/files/IDG_2017_Concept_Note.pdf (Erişim tarihi 29.09.2017)

⁹ [Internet] <http://dunyakizcocuklari.org/konsept.html> (Erişim tarihi 29.09.2017)